

Dette innholdet er hentet fra www.agropub.no

GRØVFOR OG KRAFTFØR I BÆREKRAFTSPERSPEKTIV: Mer intensiv drift med mer kraftfôr gav ikke bedre resultat enn driftsopplegg med mindre kraftfôr. Foto: Marko Milivojevic

Intensiv drift ikke alltid bedre for miljø og økonomi

Publisert: 13. sep. 2021 | Oppdatert: 14. sep. 2021 kl. 15:02

Forfatter: Grete Lene Serikstad (<mailto:grete.lene.serikstad@norsok.no>)

Miljøeffekter av mjølkeproduksjonsbruk i Midt-Norge har blitt undersøkt. I alt 200 gårder ble delt i tre grupper etter tildelt kraftfôrmengde. Klimagassutslipp, arealbruk, energi- og nitrogenintensitet og lønnsomhet ble undersøkt. Mer intensiv drift med mer kraftfôr gav ikke bedre resultat enn driftsopplegg med mindre kraftfôr.

Studien av mjølkeproduksjonsbrukene i Midt-Norge var en del av det internasjonale SusCatt-prosjektet, hvor et av målene var å undersøke produktivitet, ressurseffektivitet og økonomi i europeisk mjølk- og storfekjøttproduksjon.

Inndeling i grupper etter kraftfôrnivå

Data for produksjon, helse og økonomi for gårder med mjølkeproduksjon i Trøndelag og Møre og Romsdal for årene 2014-2016 ble brukt i analysene. Data fra i alt 200 bruk som var med i TINE Mjølkonomi ble brukt. Brukene ble inndelt i tre omtrent like store grupper etter gjennomsnittlig årlig forbruk av kraftfôr per ku per år, målt som tørrstoff (TS) :

- «Lav» 2,2 tonn
- «Medium» 2,7 tonn
- «Høy» med 3,1 tonn

Fjorten av brukene i gruppa «lav» og ett av brukene i «medium»-gruppa drev økologisk.

Jo mer kraftfôr dyra fikk, jo lavere var andelen av energiinntaket fra grovfôr. (surfôr og beite) Henholdsvis 52 og 63 % av hele energiinntaket for gruppene «høy» og «lav». Naturlig nok produserte kyrne som fikk mest kraftfôr mest mjølk. For de tre gruppene «lav», «medium» og «høy» var produksjonen hhv. 7 868, 8 421 og 8 906 kg EKM (energikorrigert mjølk). Gruppa med «lav» kraftfôrtildeling leverte mjølk med lavest celletall, ellers var det ingen forskjell i mjølkekvalitet eller på andre helseparametere mellom gruppene.

Miljøeffekter

Miljøeffektene av produksjonen ble regnet ut for mjølk og kjøtt levert fra gården ved hjelp av livsløpsanalyser (LCA). På gårdene hvor kraftfôrtildelingen var minst, var også husdyrtettheten minst. Globalt oppvarmingspotensial (GWP), energiintensiteten og energiintensiteten per kg produkt produsert var ikke forskjellig mellom de tre gruppene. Brukene med lavest forbruk av kraftfôr brukte mindre areal til dyrking av det innkjøpte fôret enn brukene i gruppa «høy», men det totale arealet som ble brukt per produsert enhet var noe større hhv. 2 21 vs. 2 81 m² per kg mjølk målt som EKM-
<https://www.agropub.no/publikasjoner/intensiv-drift-ikke-bedre-for-miljo-og-okonomi>

Ekvivalenter som blir brukt per produsert enhet var noe høyere, hhv. 6,57 vs. 5,73 kr per kg EKM-ekvivalenter.

Den generelle oppfatningen er gjerne at mer intensiv drift, med høyere kraftfôrbruk, gir mindre globalt oppvarmingspotensiale og lavere forbruk av fossil energi per kg mjølk og kjøtt. Når en bare ser på én mjølkeku, er dette riktig, men denne studien viser at dette ikke alltid er tilfelle når en ser på hele garden og tar med det som blir kjøpt av innsatsfaktorer.

GOD LØNNSOMHET MED MINDRE KRAFTFÔR: Mer grovfôr og en mindre andel kraftfôr kan gi bedre lønnsomhet og mindre klimautslipp. . Foto: Pixabay

Bedre lønnsomhet

I SusCatt-prosjektet ble lønnsomheten i ulike europeiske land undersøkt. Spørsmålet som ble stilt var hva en overgang til mer grovfôrbasert fôring kan ha å si for det økonomiske resultatet av drifta. I mjølkeproduksjon ble effekt av kraftfôrnivå på lønnsomheten studert i Norge og effekt av å redusere mengde maissurfôr i fôrrasjonen studert i Italia.

I Norge var dekningsbidraget per produsert produktenhet i gjennomsnitt høyest i «lav»-gruppa, og minst i «høy»-gruppa, hhv. 6,57 vs. 5,73 kr per kg EKM-ekvivalenter. Dette skyldes dels det lave celletallet i mjølka i denne gruppa, noe som gir i høyere mjølkepris, men ikke minst mer areal- og husdyrtilskudd per kg mjølk og kjøtt. I Italia oppnådde produsenter som fôret med grassurfôr eller høy en høyere mjølkepris, og til tross for høyere fôrkostnader var marginene litt høyere med disse mer bærekraftige fôringssystemene. Forskerne konkluderte med at resultatene i prosjektet for det å gå fra intensiv

fôring av storfe til å fôre med mer grovfôr, viste at det også gav bedre lønnsomhet.

Steinshamn, H., F. Walland & M. Koesling 2021. *Does it matter for the environment how much forage our dairy cows eat?* (Lenke: https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/bitstream/handle/11250/2739213/NIBIO_RAPPORT_2021_7_81.pdf?sequence=2&isAllowed=y) NIBIO Rapport nr. 81, 2021

Steinshamn, H. m.fl. 2021. *Economy of forage-based cattle beef and milk production.* (Lenke: https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/bitstream/handle/11250/2738042/NIBIO_RAPPORT_2021_7_60.pdf?sequence=2&isAllowed=y) NIBIO Rapport nr. 60, 2021

Feil eller mangler i artikkelen? Kontakt oss på agropub@norsok.no